

БЕЛКАНТО

Copyright © 2001 by Ann Patchett

Bel Canto

© Анелия Данаилова, *превод*

© Дамян Дамянов, *художник на корицата*

© Сиела Норма АД

София • 2015

ISBN: 978-954-28-1678-2

А Н П А Т Ч Е Т

БЕЛКАНТО

Превод от английски Анелия Данилова

На Карл Ван Девенгер

*Fonti e colline chiesi agli Dei;
m'udiro alfine,
ne mai quell fonte co 'desir miei,
ne mai quell monte trapassero*

Помолух Боговете за хълмове и извори;
те чуха ме най-сетне.
Ще живея в доволство.
И никога не ще пожелаая да уда отвъд онзи извор,
нито пък ще пожелаая да прекося онази планина.

Sei Arriete I: Malinconia, ninfa gentile
Vincenzo Bellini

Sprecher: Ihr Fremdlinge! was sucht oder fordert ihn von uns?
Tamino: Freundschaft und Liebe.
Sprecher: Bis du bereit, es mit deinem Leben zu erkämpfen?
Tamino: Ja.

Говорител: Страннико, що дириш или искаш от нас?
Тамино: Приятелство и любов.
Говорител: Готов ли си дори ако струва ти живота?
Тамино: Готов съм.
Вълшебната флейта от
Волфганг Амадеус Моцарт

1

Когато светлините изгаснаха, пианистът я целуна. Може би тъкмо беше започнал да се обръща към нея миг преди да стане тъмно, може би само бе вдигнал ръцете си. Сигурно бе имало някакво движение, жест, защото всеки присъстващ в стаята по-късно си спомняше за целувката. Не я бяха видели действително, това би било невъзможно. Тъмнината, която ги обгърна, беше стряскаща и непрогледна. Но не само че всички бяха убедени в целувката, но и твърдяха, че могат да определят и вида ѝ: била напориста и страстна и съвсем я изненадала. Всички бяха приковали погледи в нея, когато лампите изгаснаха. Продължаваха да ръкопляскат, на крака, все още погълнати от еуфорията на движението на ръцете, с вдигнати лакти. Нито един не почувства и грам умора. Италианците и французите викаха: „*Brava! Brava!*“, а японците се извъръщаха от тях. Би ли я целунал така, ако в стаята беше светло? Било ли е съзнанието му тъй изпълнено с нея, та в мига на затъмнението да посегне към нея, толкова ли бърза бе мисълта му? Или пък беше заради това, че те също я искаха, всички мъже и

жени в стаята, затова колективно си го въобразиха? Бяха така захласнати от красотата на гласа ѝ, че искаха да покрият устните ѝ със своите, да я изпият. Може би музиката можеше да се предава, поглъща, притежава. Какво ли е да целунеш устни, които са държали в себе си подобен звук?

Някои от тях я бяха обичали с години. Притежаваха всяка плоча, която бе издала. Водеха си дневник и записваха всяко място, на което са я гледали, отбелязваха музиката, имената на състава, диригента. Онази вечер там имаше и други, които пък не бяха чували името ѝ, а ако ги бяха попитали, щяха да кажат, че операта е сбор от безсмислени котешки мяукания и че по-скоро биха предпочели да прекарат тези три часа на зъболекарския стол. Това бяха хората, които сега плачеха открито, онези, дето бяха толкова заблудени досега.

Никой не се уплаши от тъмнината. Едва я забелязваха. Продължаваха да аплодират. Хората, които живееха в други страни, предположиха, че тук непрекъснато стават такива неща. Че електричеството ту светва, ту изгасва. Домакините знаеха, че това действително е така. Освен това токът спря в пълно съответствие с драматичния момент, сякаш светлината им казваше: „Нямате нужда да виждате. Слушайте.“ Това, за което никой не се замисли, бе защо и свещите, поставени на всяка маса, загаснаха, може би точно в същия момент или миг преди това. Залата се изпълни с приятната миризма на токущо духнати свещи – сладникава и нищо невещаеща. Миризма, която означаваше, че вече е късно, че е време за лягане.

Те продължиха да ръкопляскаат. Предположиха, че целувката продължава.

Роксан Кос, лирично сопрано, беше единствената причина г-н Хосокава да посети тази страна. Господин Хосокава пък бе единствената причина, поради която всички останали бяха дошли на тържеството. Не беше място, което някой просто така ще реши да посети. Причината страната домакин (бедна държава) да организира неразумно разточителното тържество за рождения ден на един чужденец, когото едва ли не подку-

пиха, за да присъства, беше, че този чужденец бе основателят и председателят на „Нансей“, най-голямата корпорация за електроника в Япония. А най-сладостната мечта на страната домакин беше г-н Хосокава да им се усмихне, да им помогне по някой от стотиците начини, от които те се нуждаеха от помощ. Тя би могла да се осъществи чрез обучение или търговия. Да се построи завод (това беше една тъй скъпоценна мечта, че почти не смееха да я изрекат) тук, където евтината работна ръка би донесла печалба за всички страни. Индустриалното производство би могло да изтегли икономиката встрани от отглеждането на кока и опиумен мак, създавайки илюзията за страна, която обръща гръб на основните съставки на кокаина и хероина, така че да се стимулира чуждестранната помощ и трафикът на въпросните наркотици да не бъде толкова очебиен. Но този план не бе успял да заработи досега, защото японците по природа са изумително предпазливи. Те вярват в опасността и в слуховете за опасностите, които подобни държави представляват, затова самият факт, че лично г-н Хосокава, а не някой вицепрезидент, нито пък политик, дойде да седне на тази маса, беше доказателство, че може би ще им протегнат ръка. И вероятно щеше да се наложи да уговорят и молят тази ръка, дори да я извадят от собствения ѝ дълбок джоб. Но това посещение с невероятната вечеря в чест на рожденика, достигнала своя връх с изпълнението на оперна звезда, с няколко планирани за следващия ден срещи и посещения на заводски площадки, ги приближаваше със светлинни години по-близо от когато и да е било до целта – и затова атмосферата в залата ухаеше на сладки обещания. На тържеството присъстваха и представители на половин дузина страни, които бяха преднамерено заблудени относно естеството на намеренията на г-н Хосокава, инвеститори и посланици, които може би нямаше да подтикнат правителствата си да вложат пари в страната домакин, но със сигурност щяха да подкрепят всяко начинание на „Нансей“, сега обикаляха из залата в черни вратовръзки и официални костюми, вдигаха тостове и се смееха.

Що се отнася до г-н Хосокава, пътуването му не бе свързано с бизнес, дипломация или пък приятелство с президента, както по-късно щяха да пишат вестниците. Господин Хосокава мразеше да пътува и не познаваше президента. Той пределно ясно беше изтъкнал намеренията си или по-скоро липсата на намерения. Не възнамеряваше да строи завод. Никога не би се съгласил да пътува до някаква непозната държава само за да отпразнува рождения си ден с хора, които не познава. Не му се искаше да отбележи тази дата дори с хора, които наистина познава, най-малкото пък петдесет и третия си рожден ден, за който смяташе, че изобщо не е забележителна годишнина. Досега беше отхвърлил пет-шест настоятелни покани от същите тези хора за точно това тържество, докато те не му обещаха като подарък присъствието на Роксан Кос.

А ако тя присъства, кой ли би отказал? Все едно колко странно, колко неуместно, колко заблуждаващо можеше да се окаже, кой би казал „не“?

Но първо да си спомни един друг рожден ден – единайсетия му рожден ден, на който Кацуми Хосокава за първи път чу опера, *Риголето* на Верди. Баща му го беше завел в Токио с влака и двамата заедно отидоха пеша да театъра в проливния дъжд. Беше 22 октомври, дъждът бе есенен и студен, а улиците – покрити с тънък като хартия слой мокри червени листа. Когато пристигнаха в токийската фестивална зала „Метрополитън“, потниците под палтата и пуловерите им бяха мокри. Билетите, които чакаха в портфейла на бащата на Кацуми Хосокава, също бяха мокри и обезцветени. Двамата нямаха кой знае колко добри места, но погледът им към сцената не срещаше прегради. През 1954 г. парите имаха висока стойност, билети за влак или опера бяха нещо невъобразимо. В други времена подобно представление би се сторило твърде сложно на едно дете, но това ставаше само няколко години след войната и децата тогава можеха да разберат един куп неща, които изглеждат невъзможни за днешното поколение. Изкачиха се

по високите стълби до местата си, като внимаваха да не поглеждат надолу в зашеметяващата бездна под тях. Покланяха се и молеха за извинение всеки човек, който се изправяше, за да стигнат до местата си, а после спуснаха седалките и се настаняха. Бяха дошли рано, но имаше и други преди тях, тъй като част от лукса, включен в цената на билета, беше правото да седиш тихо на това красиво място и да чакаш. Зачакаха, баща и син, без да проговорят, докато най-сетне се спусна тъмнината и първата въздишка на музиката раздвижи въздуха някъде дълбоко под тях. Миниатюрни хора, насекоми всъщност, се измъкнаха иззад завесите, отвориха уста и с гласовете си позлатиха стените със своите копнежи, страдания, с безграничната си, неспокойна любов, която щеше да поведе всеки един от тях към собствената му разруха.

Точно по време на това представление на *Риголето* операта се запечата в сърцето на Кацуми Хосокава, едно послание, написано върху розовата вътрешност на клепаците му, което той четеше наум, докато спеше. Много години по-късно, когато всичко беше бизнес, когато работеше повече от всички в една страна, чиито ценности са структурирани около усърдната работа, той вярваше, че животът, истинският живот, е нещо, съхранено в музиката. Истинският живот бе съхранен в нотите на *Евгений Онегин* на Чайковски, докато ти излизаш в света и посрещаш задълженията, които се изискват от теб. Естествено, той знаеше (макар да не го разбираше съвсем), че операта не е за всеки, но вярваше, че за всеки има по нещо. Плочите, които обожаваше, редките възможности да види представление на живо – това бяха белезите, чрез които измерваше способността си да обича. Не съпругата си, дъщерите или работата. Никога не се досети, че някак си е прехвърлил онова, което се предполагаше да изпълва всекидневието му, към операта. Обаче знаеше, че без нея тази част от същността му би била изцяло заличена. В началото на второ действие, когато Риголето и Джилда пеят заедно и гласовете им се преплитат, извисяват, той се пресегна и хвана баща си за ръката. Нямахше

понятие какво казват те, нито пък знаеше, че играят ролите на баща и дъщеря, усещаше само, че трябва да се хване за нещо. Притегателната им сила бе толкова голяма, че той имаше усещането, че пада напред от високото си и далечно място.

Подобна любов подхранва лоялността, а г-н Хосокава беше лоялен човек. Никога не забрави значението на Верди в живота си. Привързва се към определени певци, както става обикновено. Направи си специални колекции от Шварцкопф и Съдърланд. Вярваше, че геният на Калас е над всички други. В дните му никога нямаше много време, не и този вид време, което подобни интереси определено изискват. Навикът му беше, след като е вечерял с клиенти и е свършил с документацията, да посвети трийсет минути преди заспиване на музиката и да чете някое либрето. Изключително рядко, може би пет недели в годината, намираше три последователни часа, за да може да изслуша някоя опера от началото до края ѝ. Веднъж, към края на четирийсетте си години, изяде развалена мида и получи ужасно хранително натравяне, което го задържа вкъщи в продължение на три дни. Спомняше си това време с не помалко радост от коя да е ваканция, тъй като си пускаше *Алцина* на Хендел непрекъснато, дори докато спеше.

Дъщеря му Киоми му купи първия запис на Роксан Кос за рождения ден. Много трудно ѝ беше, когато трябваше да избира подарък на баща си, затова, щом видя диска с непознато за нея име, реши, че трябва да рискува. Но не непознатото име я привлече, а лицето на жената. Всички снимки на известни сопрани дразнеха Киоми. Те все надничаха над ветрилата или се взираха през нежни мрежести воали. А Роксан Кос я гледаше фронтално, дори брадичката ѝ бе опъната, очите широко отворени. Тя посегна към нея, преди дори да е забелязала, че става дума за *Лучия ди Ламермур*. Колко ли записа на тази опера притежаваше баща ѝ? Няма значение. Подаде парите на момичето зад щанда.

След като г-н Хосокава пусна диска и седна в стола си да го послуша, повече не се върна към работата същата ве-

чер. Сякаш пак беше момчето от онези високи столове в Токио, пъхнало ръка в голямата и топла длан на баща си. Пускаше диска отново и отново, като прехвърляше нетърпеливо всичко, което не беше нейният глас. Този глас се извисяваше топъл, сложен, напълно безстрашен. Как можеше да е толкова контролиран и същевременно тъй неудържим? Той повика Киоми и тя застана на прага на кабинета му. Отвори уста да каже нещо „...да?“ или „...какво?“, или „...моля?“ – но преди да успее да произведе звук, чу този глас, жената с открития поглед от снимката. Баща ѝ дори не продума, само махна с отворена длан към тонколоната. Почувства се невероятно доволна, че е свършила нещо толкова правилно. Музиката я възхваляваше. Господин Хосокава затвори очи. Замечта. През следващите пет години той присъства на осемнайсет представления на Роксан Кос. Първия път беше по щастливо стечение на обстоятелствата, останалите той пътува специално до града, където тя пееше, като си създаваше там работа за оправдание. Гледа *Сомнамбула* три нощи поред. Никога не я потърси и не направи нищо, с което да се открои от обикновената публика. Не смяташе, че неговото възхищение към таланта ѝ надвишава това на останалите. По-скоро вярваше, че само глупак не би изпитал това, което той чувстваше към нея. Нямаше какво повече да иска, освен привилегията да седне и да я слуша.

Прочетете профила на Кацуми Хосокава в кое да е бизнес списание. Той не говори за страст, защото страстта е лично нещо, но операта винаги присъства, онзи аспект от човешките интереси, който го прави да изглежда по-достъпен. Другите топ бизнесмени ги показваха как клечат с въдици по шотландските реки или пилотират собствения си лиърджет към Хелзинки. А г-н Хосокава го снимаха у дома, в кожения стол, на който седеше, когато слушаше музика, със стереосистема „Нансей“ EX-12 зад гърба му. Стигаше се и до неизбежния въпрос за любими изпълнители. И идваше неизменният отговор.

За хонорар, който значително превишаваше разходите по останалата част от тържеството (храна, обслужване, транс-

порт, цветя, охрана), Роксан Кос се остави да я убедят да дойде на събитието, тъй като то се падаше във времето между края на сезона в „Ла Скала“ и началото на представленията ѝ в „Театро Колон“ в Аржентина. Тя нямаше да присъства на вечерята, а щеше да дойде към края ѝ и да изпълни шест арии под акомпанимента на своя пианист. С писмо съобщиха на г-н Хосокава, че може да предяви желанията си, ако приеме поканата, и макар домакините да не можеха да обещаят нищо, те щяха да ги предадат на госпожица Кос, за да ги обмисли. Когато светлините угаснаха, тя току-що беше приключила арията от *Русалка*, избрана по негово желание. Това трябваше да е завършекът на програмата, макар че кой можеше да предвиди дали тя не би изпълнила бис, та дори два, ако бяха останали на светло?

Господин Хосокава избра *Русалка*, за да покаже уважението си към госпожица Кос. Тя беше коронната роля в репертоара ѝ и нямаше да изисква допълнителна подготовка от нейна страна, партия, която със сигурност би включила в програмата, дори да не беше помолил за нея. Той не изяви желание за нещо изумително необичайно като например арията от *Партенопа*, за да се покаже познавач. Просто искаше да я чуе как пее *Русалка*, застанал близо до нея в залата. *Ако някоя човешка душа си мечтае за мен, дано все още ме помни, когато се събужда!* Преди години преводачът му беше написал това, преведено от чешки.

Тъмнината продължаваше. Аплодисментите започваха да показват минимален спад. Хората премигнаха и се напругаха да я видят отново. Минаха минута-две, но присъстващите не се притесниха. После Симон Тибо, френският посланик, на когото, преди да дойде в тази страна, бяха обещали далеч по-примамлив пост в Испания (несправедливо отреден на друг кандидат като отплата за задкулисни политически услуги, докато Тибо и семейството му си приготвяха багажа), забеляза изпод кухненската врата, че светлината там е включена. Той първи разбра. Почувства се така, сякаш изведнъж го събудиха

от дълбок сън, опиянен от алкохол, свинско и Дворжак. Хвана жена си за ръката, пресегна се за нея в тъмното, докато тя все още ръкопляскаше, и я придърпа в тълпата, тъмни тела, в които, без да вижда, се притисна. Тръгна към стъклената врата, за която помнеше, че е в другия край на салона, изпружил врат, мъчейки се да улови светлина от звездите за ориентация. Това, което видя, беше тънък насочен лъч светлина, един, после още един, и той усети как сърцето му се свива в гърдите, чувство, което можеше да се опише единствено като униие.

– Симон? – прошепна жена му.

Мрежата, впримчила плътно къщата, вече бе на мястото си и макар първият му импулс, естественият му импулс, да беше независимо от обстоятелствата да продължава напред, за да се опита да изпревари неприятностите, чистата логика го задържа. По-добре не привличай вниманието върху себе си. По-добре да не даваш пример. Някъде отпред пианистът целуваше оперната певица, затова и посланик Тибо обгърна жена си Едит в прегръдка.

– Ще пея на тъмно – обади се Роксан Кос, – ако някой не ми намери свещ.

При тези думи стаята се вдърви и последният миг на аплодисментите се превърна в тишина, след като забелязаха, че свещите също са изгасени. Беше краят на вечерта. Бодигардовете вече дремеха по колите като големи, прехранени кучета. Из цялата стая мъжете започнаха да пхат ръце в джобовете си и откриваха там само прилежно изгладени кърпички и хартиени банкноти. Надигна се глъчка от гласове, шум от разбутване и крачки и после, като по чудо, лампите светнаха.

* * *

Прекрасно тържество беше, макар че никой нямаше да си го спомня така. Бели аспержи в сос холандез, калкан с хрупкави лукчета, малки пържолки, само от по няколко хапки вся-

ка, в сос от леко захаросани червени боровинки. Обикновено по-изостаналите държави, стремящи се да впечатлят ръководителите на важни чуждестранни корпорации, избираха руски черен хайвер и френско шампанско. Руско и френско, руско и френско, като че това беше единственият начин да се докаже благосъстоянието. На всяка маса бяха пръснати жълти орхидеи, отгледани в страната, цветчетата им – не по-големи от нокът, трептяха и застиваха, сякаш бяха живи, при всяко издишване на някой от гостите. Усилията, положени за тази вечеря, разположението на всяко цвете, изкусната калиграфия на всяка картичка с името на госта на масата, бяха отишли на вятъра. Бяха заели картини от националния музей: тъмноока мадона, държаща в ръцете си миниатюрен Христос със странно изражение на възрастен, бе поставена над камината. Градината, която гостите щяха да зърнат само за миг, прекосявайки краткото разстояние между колите си и входната врата, или пък, ако случайно погледнеха през прозореца, докато все още бе достатъчно светло, беше излъскана и уредена – райски птици, гъсто насадени перуники и лехи с билки и папрати. Не бяха далеч от джунглата и дори в най-култивираната градина цветята с напън преодоляваха скучните площи от подстриган трясък. От ранни зори младежи работеха из градината, бършеха с влажни кърпи праха от твърдите като гъон листа, събираха опадалите цветове на бугенвилията, които гниеха под живия плет. Преди три дни бяха теглили нова боя върху мазилката на високата стена, която ограждаше къщата на вицепрезидента, като внимаваха да не изцапат тревата. Всеки детайл беше планиран: кристалните солници, лимоновият мус, американският бърбън. Нямаше танци, нямаше оркестър. Единствената музика щеше да е след вечерята, Роксан Кос и акомпаниращият пианист, мъж на трийсетина години, родом от Швеция или Норвегия, с руса коса и красиви, издължени пръсти.

Два часа преди да започне тържеството на г-н Хосокава, президентът Масуда, роден в страната, но от японско потекло, изпрати извинителна бележка, в която твърдеше, че важни дела извън неговия контрол ще му попречат да присъства на вечерното събитие.

Много се говореше относно това решение, след като вечерта се провали. Дали президентът имаше късмет? Дали такава е била Божията воля? Предупредили ли са го, или е било конспирация, заговор? За жалост нищо подобно. Партито трябваше да започне в осем часа и щеше да продължи до след полунощ. Любимият сапунен сериал на президента започваше в девет. Сред членовете на кабинета и съветниците на президента беше общоизвестна тайна, че в продължение на един час от понеделник до петък в два часа следобед и във вторник след девет вечерта – пак за един час – бе невъзможно да се разглеждат държавнически дела. Рожденият ден на г-н Хосокава тази година се падаше във вторник. Нищо не можеше да се направи по въпроса. Нито пък някой би си представил, че може да даде начален час на тържеството от десет вечерта или пък то да завърши в осем и половина, за да може президентът да има време да се върне вкъщи. Дадоха предложение програмата да се запише, но президентът не понасяше записи. Достатъчно му беше, че трябваше да я гледа на запис, когато пътува извън страната. Всичко, което искаше за себе си, беше да има някои часове от седмицата изцяло без програма. Обсъждането на тема неподходящо насроченото тържество за рождения ден на г-н Хосокава продължи с дни. След дълги пазарлъци президентът склони и потвърди присъствието си. Но само часове преди началото му, по някаква очевидна и неназована причина, той твърдо, безапелационно промени решението си.

И докато отдадеността на президента Масуда към любимите му програми беше безусловно известна и призната от неговия вътрешен политически кръг, тази негова пристрастеност

някак успя да остане в тайна от пресата и народа. Хората в страната домакин бяха луди по сапунките и въпреки това непоколебимата му всеотдайност към телевизионния екран бе потенциално тъй злепоставяща, че кабинетът му с радост би я заменил с някоя недискретна любовница. Дори онези членове на правителството, за които се знаеше, че следят определени програми, не можеха с леко сърце да гледат проявленията на тази пристрастеност, тъй ярко изразени при държавния глава. Затова мнозина от присъстващите на тържеството, на работа при президента, отбелязаха неговото отсъствие с разочарование, но не и с истинска изненада. Всички питаха: „Спешен проблем ли е изникнал? Болен ли е президентът?“.

„Нещо в Израел“, отговаряха им с конфиденциален тон.

„О, Израел“, шепнеха те. Бяха впечатлени, никога не си бяха представяли, че могат да потърсят президента Масуда за консултация по израелските въпроси.

Между почти двестата гости тази вечер имаше рязка разделителна линия: онези, които знаеха къде е президентът, и онези, които не знаеха, и така си останаха нещата, докато и двете страни съвсем забравиха за него. Господин Хосокава почти не забелязваше отсъствието му. Много малко го интересуваше дали ще се срещне с президента. Какво би представлявал един обикновен президент във вечер, когато имаш шанса да се срещнеш с Роксан Кос?

При този президентски вакуум Рубен Иглесиас, вицепрезидентът, встъпи в ролята на домакин. Не беше много трудно да си го представим. Тържеството бе организирано в неговия дом. През цялото време на коктейлите и ордъворите, на сервираната вечеря и на плавно оперно пеене мисълта му бе все в президента. Колко лесно бе да си представи сега другаря си по бягане, както го беше виждал стотици пъти досега – седнал в тъмното на ръба на леглото в главния апартамент на президентския дворец, сакото му метнато на облегалката на стола, ръцете – свити и стиснати между коленете. Взрян в малкия

телевизор на тоалетната масичка, докато жена му следи същата програма на големия екран долу в хола. Отражението на красиво момиче, завързано за стол, е в стъклата на очилата му. Тя извива китки нагоре-надолу, повтаря едно и също движение, докато изведнъж усеща отпускане на въжето и промушва на свобода едната си ръка. Мария е свободна! Президентът Масуда се клати на стола си и пляска с ръце беззвучно. Като си помислиш, че можеше да изпусне това, след като е чакал в продължение на седмици! Момичето бързо се оглежда из склада, после се навежда напред, за да развърже грубото въже около глезените си.

После в миг образът на Мария изчезна и Рубен Иглесиас вдигна поглед към светлината, която изведнъж се върна в салона му за гости. Тъкмо с периферното си зрение забеляза, че една крушка от лампите по страничните масички беше изгоряла, когато от всеки прозорец и стена в помещението се втурнаха мъже. Накъдето и да се обърнеш вицепрезидентът, всеки край на стаята сякаш се юрваше с викове напред. Прищракваха приклади, топуркаха тежки ботуши откъм вентилационните шахти, мъже нахълтваха през вратите. Гостите се сбутаха накуп, после бързо се разделиха на групи, изпаднали в животинска паника. Къщата сякаш се повдигана нагоре като лодка, уловена в широката дъга на някоя вълна, и се наклони на една страна. Прибори хвърчаха из въздуха, зъбците на вилиците срещаха остриетата на ножовете, вази се разбиваха в стените. Хората се подхлъзваха, падаха, тичаха, но само за миг, само докато очите им свикнаха със светлината и те видяха колко безполезно би било да се борят.

Лесно беше да се види кой командва – по-възрастните мъже, онези, които крещяха заповеди. Те не се представиха в началото, така че за известно време за тях мислеха не с имената им, а с най-специфичните им външни черти. Бенхамин: остър херпес. Алфредо: мустаци, лява ръка с липсващи двата първи пръста. Ектор: очила с рамки от златна тел без едната дръжка.

С генералите дойдоха и петнайсет войници на възраст от дваисет до четиринайсет години. Сега имаше допълнителни осемнайсет човека на тържеството. Никой присъстващ в началото не можеше да ги преброи. Те се движеха и се разпръскваха. Удвояваха се и се утрояваха, появяваха се тук и там из стаята, изникваха иззад пердетата, слизаха от горния етаж, изчезваха в кухнята. Невъзможно беше да се преброят, защото сякаш бяха навсякъде, защото бяха толкова еднакви, все едно се мъчиш да преброиш пчели в рояк около главата си. Носеха избелели дрехи в тъмни цветове, често в убитото зелено на някое плитко заблатено езеро, неколцина бяха в джинсовосиньо или в черно. Над облеклото си носеха още един пласт оръжие, надиплени патрондаши, лъскави ножове в джобовете отзад, всякакъв вид огнестрелно оръжие, по-малки пистолети, затъкнати на бедрото или в колана, по-големи пушки, сгушени като дете в люлка, размахвани като тояги. Носеха шапки с нахлупени напред козирки, но никой не се интересуваше от очите им, а само от пушките, само от ножовете, остри като зъби на акула. Мъж с три пистолета се регистрираше от подсъзнанието като трима души. Имаше и други сходни неща между мъжете: бяха слаби или от недохранване, или просто от бързия растеж, раменете и коленете им стърчаха като остри камъни под дрехите. Бяха видимо мръсни. Дори в моментното объркване всички можеха да видят, че са оплескани и окаляни, ръцете и лицата им бяха изцапани с някаква чернилка, сякаш бяха пристигнали на тържеството, прокопавайки с ръце тунел през градината или бяха изникнали изпод пода

Влизането им не би могло да е отнело повече от минута, макар че сякаш бе продължило по-дълго от сервирането и консумирането на четирите блюда в менюто за вечеря. Имаше време всеки от гостите да обмисли стратегията си, да я ревизира задълбочено и накрая да я отхвърли. Съпрузите намериха половинките си, оттеглили се в другия край на стаята, сънародниците се издириха и застанаха плътно в блок, разговаряйки скорострелно помежду си. Всеобщо бе съгласието сред

присъстващите, че са отвлечени не от Ла Фамилия де Мартин Суарес (наречена така по името на едно десетгодишно момче, застреляно от правителствената армия, докато раздавало листовки за политически митинг), а от много по-известните терористи на Ла Дирексион Аутентика, група от революционери убийци, чиято репутация се градеше върху пет години широкомащабна бруталност. Негласно всички, които познаваха тази организация и страната домакин, споделиха вътрешната увереност, че на практика бяха живи трупове, докато всъщност терористите бяха тези, които нямаше да преживеят това премеждие. После онзи, на когото липсваха двата пръста, облечен в смачкани зелени панталони и неподходящо яке, вдигна големия си 45-калибров автоматичен пистолет и изстреля два пълнителя в тавана. Тук-там се откъснаха парчета гипс и посипаха с прах част от гостите, при което няколко от жените започваха да пищят – или от стрелбата, или от това, че неочаквано до голите им рамене се докосна нещо.

– Внимание! – каза на испански мъжът с пистолета. – Това е арест. Изискваме от вас безпрекословно сътрудничество и внимание.

Около две трети от присъстващите изглеждаха уплашени, а разпръснатата последна третина имаха не само стреснат, но и озадачен вид. Те бяха хората, които по-скоро се притискаха, вместо да се отдръпват от мъжа с пистолета. Те бяха хората, дето не говореха испански. Бързо зашепнаха на съседите си. Думата *atencion* беше повторена на няколко езика. Тази дума беше пределно ясна.

Генерал Алфредо бе очаквал, че съобщението ще произведе някаква наострено, многозначително затишие, но тишина не последва. Шепотът го принуди да стреля отново в тавана, този път напосоки, като улучи една лампа, която експлодира. В стаята стана по-тъмно по яките на ризите и върху косите се посипаха и стъкълца.

– *Arresto* – повтори той. – *Detengase!*

В първия момент може да изглежда странно, че толкова много хора не говорят езика на домакините, но пък спомнете си, това беше събиране, което да даде път на чуждестранните интереси и двамата почетни гости дори заедно не знаеха и десет думи на испански, макар че Роксан Кос схвана по логика *arresto*, докато за г-н Хосокава това не означаваше нищо. Те се приведоха напред, сякаш това би им помогнало да разберат по-лесно. Г-ца Кос нямаше голяма свобода на движение, тъй като пианистът се беше увил около нея като защитна стена, тялото му нащрек, в готовност да застане пред всеки някой куршум, полетял в нейна посока.

Ген Ватанабе, младият мъж, който работеше като преводач на г-н Хосокава, приближи и преведе думите на японски за работодателя си.

Не че щеше да му е от полза при настоящите обстоятелства, но г-н Хосокава веднъж се бе опитал да научи италиански от един комплект касети, които слушаше, докато летеше. По бизнес съображения би трябвало да научи английски, но повече го интересуваше да подобри разбирането си за операта. *Il bigliettaio mi fece il biglietto*, звучеше от касетата. И той повтаряше беззвучно *Il bigliettaio mi fece il biglietto*, тъй като не искаше да обезпокои другите пътници. Но в най-добрия случай усилията му бяха минимални и в крайна сметка нищо не постигна. Звукът на говоримия език го караше да мечтае за звука му при пеене и скоро той вече пъхваше диска с *Мадам Бътерфлай* в уредбата.

Когато беше по-млад, г-н Хосокава виждаше голямото преимущество на езиците. Когато остаря, съжаляваше, че не се беше напънал да ги научи. Преводачите! Те непрекъснато се сменяха, някои добри, други сковани като ученици, трети напълно, безнадеждно тъпи. Някои едва можеха да говорят майчиния си японски и все спираха разговора, за да потърсят някоя дума в речника. Имаше и такива, които доста добре си вършеха работата, но не бяха от типа, с които ще пожелаеш

да пътуваш. Някои напуснаха още в мига, в който произнасяха последното преведено изречение от съвещанието и го оставяха в безизходица, ням, ако изникнеше необходимост от още преговори. Други бяха зависими, искаха да бъдат с него на всеки обяд или вечеря, и настояваха да го придружават на разходките му, като му разказваха за всеки един момент от безличното си детство. През какво минаваше само за няколко думи на френски, за две-три ясни изречения на английски. Какво беше преживял, преди да се появи Ген.

Прикрепиха към него Ген Ватанабе на една конференция за разпределението на стоки по света в Гърция. Обикновено г-н Хосокава се опитваше да избегне елемента на изненада, който местните преводачи тъй често внасяха, но секретарката му не успя да осигури преводач от гръцки, който да го придружава навсякъде. По време на полета до Атина той не разговаря с двамата старши вицепрезиденти и тримата търговски директори, които пътуваха с него. Вместо това с помощта на слушалките си „Нансей“ се наслаждаваше на Мария Калас, която пееше гръцки песни, и си мислеше философски, че ако не разбере нищо на съвещанието, то поне ще е видял страната, която тя смяташе за своя родина. След като почака на опашка, за да му подпечатат паспорта и да му прегледат багажа, г-н Хосокава съзря млад мъж, който държеше прилежно изписана табелка с името *Хосокава*. Младежът беше японец, което, честно казано, беше облекчение. По-лесно бе да се оправи със свой сънародник, който поназнайваше гръцки, отколкото с грък, който говореше малко японски. Този преводач беше висок за японец. Косата му бе тежка и дълга отпред и опираше в рамките на малките му кръгли очилца, макар че се мъчеше да я държи разделена на една страна. Виждаше му се доста млад. Беше от косата. За г-н Хосокава тя беше признак на несериозност или пък може би фактът, че младежът се намираще в Атина, а не в Токио, го караше да му изглежда по-малко сериозен. Господин Хосокава приближи, лекичко се поклони, само с врат и горната част на раменете, жест, който казваше: „Да, това съм аз, намери ме.“